

DOI: 10.33766/2786-9156.105.186-194

УДК: 342.9(477)

Ніцевич О. В., старша викладачка кафедри правничої лінгвістики

Національної академії внутрішніх справ (м. Київ, Україна)

e-mail: olesia.ovn@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-2346-6812>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖУРНАЛІСТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті досліджено актуальні питання адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану. Проаналізовано національне та міжнародне законодавство, що регулює реалізацію адміністративно-правового статусу журналіста. Наголошено, що, незважаючи на міжнародну увагу, міжнародні гарантії професійної діяльності журналіста, які стосуються його особистої безпеки, не реалізуються повною мірою, а норми, що регулюють реалізацію окремих елементів його адміністративно-правового статусу, є застарілими. Визначено елементи адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану, до яких запропоновано віднести: права та обов'язки, гарантії діяльності, юридична відповідальність. Запропоновано авторське розуміння поняття адміністративно-правовий статус журналіста в умовах війни, під яким слід розуміти сукупність взаємопов'язаних та взаємообумовлених прав та обов'язків, гарантії професійної діяльності журналіста, що врегульовані нормами адміністративного права та визначають сутність і характер діяльності журналіста в умовах війни, а також юридичну відповідальність. Встановлено елементи адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану: права й обов'язки (ядро адміністративно-правового статусу журналіста), гарантії діяльності журналіста та юридична відповідальність. Окреслено пріоритетні напрями удосконалення адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану. Зроблено висновок, що сьогодні потребують свого регулювання положення про гарантії особистої безпеки журналіста в зоні ведення бойових дій, надання йому особливого правового статусу, а не статусу цивільної особи. З цією метою доцільним вбачаємо переглянути механізм взаємодії України з Міжнародним Червоним Хрестом щодо безпеки журналістів.

Ключові слова: права, обов'язки, гарантії, юридична відповідальність, адміністративно-правовий статус, воєнний стан.

Постановка проблеми. Одночасно з війною, що відбувається на полі бою, паралельно відбувається й інформаційна війна, шкода від якої є не меншою, ніж у зоні ведення бойових дій. Інформація сьогодні в умовах воєнного стану – це також сучасне озброєння, за допомогою якого противника можна заплутати або ввести в оману. Важливу роль в інформаційному фронті відіграють саме журналісти, на яких сьогодні лежить важлива функція не лише опублікувати, донести до широких мас населення інформацію, але й оперативно її перевірити. Професійна діяльність журналіста постає в центрі уваги, а тому повинна бути належним чином врегульована нормами права, щоб уникнути колізій та

неузгодженості норм, що регламентують особливості їхньої роботи та питання щодо правового статусу журналіста. Оскільки саме адміністративно-правовий статус журналіста є тією категорією, що визначає базові (ключові) положення щодо особливостей та самої сутності професійної діяльності журналіста, необхідним є ретельне дослідження адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану з метою налагодження роботи журналістів та усунення перешкод для їхньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання професійної діяльності журналістів, діяльності іноземних журналістів у зоні проведення операції Об'єднаних сил 2014 року, гарантій та особливостей їх роботи в зоні збройного конфлікту почали активно підійматися ще з початком окупації Донецької та Луганської областей 2014/2015 року. На той час законодавча база щодо захисту журналістів (у тому числі й кримінально-правового захисту) почала лише формуватися і не була готовою відповідати на тогочасні виклики, що ставали перед журналістами. З часом увага до журналістської діяльності лише зростає, а сьогодні ці питання неабияк актуалізувалися з початком повномасштабної війни росії з Україною. Зокрема, окреслені вище питання знайшли своє відображення у працях: К. Акоюн, М. Вебстера, П. Головенка, А. Грома, М. Дворового, Д. Євчина, Т. Забаштанської, Г. Красноступа, Л. Кузьменко, Л. Куца, М. Нетреби, Я. Нечипорук, Т. Приступенка, Ю. Сороки, А. Червінчука, С. Шевчук, С. Штурхецького та ін. Наукові дослідження зазначених авторів складають вагомий внесок у розвиток адміністративно-правової науки, проте станом на сьогодні існує низка питань щодо професійної діяльності журналістів, що потребують свого ретельного наукового опрацювання.

Враховуючи викладене, наявність низки теоретичних та практичних питань, пов'язаних із професійною діяльністю журналіста в умовах воєнного стану, відсутність комплексних наукових досліджень із зазначеної вище проблематики обумовлюють актуальність дослідження адміністративно-правового статусу журналістів в умовах воєнного стану в Україні.

Формулювання цілей. Мета статті полягає в тому, щоб встановити сучасний адміністративно-правовий статус журналіста в умовах воєнного стану. Для її досягнення необхідно вирішити такі завдання: визначити елементи адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану; окреслити сутність адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану; сформулювати на основі проведеного аналізу напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Початок повномасштабного вторгнення в Україну сколихнув не лише українське суспільство, а й цілий світ. Бурхливі події, що відбувалися на більшій частині України, постали під прицілом уваги європейських, міжнародних, світових засобів масової інформації, і в даному контексті особлива роль відведена саме журналістам, які оперативніше показують обстановку та події, що змінюються майже кожного дня. Журналістська діяльність сьогодні пов'язана з різними ризиками, у тому числі загрозами здоров'я та життя

самого журналіста. Так одні журналісти, що супроводжують військові формування, відображають, у межах дозволеного законодавством України про державну таємницю, обстановку на території, на якій вони перебувають, що може загрожувати їхньому життю та здоров'ю, інші – виконують редакційні або інші завдання в окремому районі бойових дій або на окупованій території, треті – здійснюють свою діяльність у містах, які сьогодні значно потерпають від обстрілів (Харків, Дніпро, Миколаїв, Кіровоград та ін.). І, незалежно від місця здійснення професійної діяльності, журналісти користуються сьогодні одними правами та обов'язками, мають однаковий правовий статус, що, на нашу думку, повинно бути удосконалено, оскільки існують ризики того, що журналіст, наприклад, може потрапити до полону. У такому випадку потрібен дієвий новий механізм недопущення потрапляння до полону журналістів або вирішення зазначеного питання, за можливості, оперативно, за допомогою міжнародно-правових інституцій.

Ведучи мову про адміністративно-правовий статус журналіста в умовах воєнного стану, необхідним вбачаємо звернутися до сутнісного розуміння поняття «адміністративно-правовий статус» та його елементного складу.

Першочергово, зазначимо, що категорія «правовий статус» є однією із центральних не лише в теорії адміністративного права, але й інших галузевих наук, утім єдиного бачення щодо сутності окресленого вище поняття серед науковців та вчених немає. Так одні вчені (В. В. Вербець, І. І. Литвин та ін.) ототожнюють правовий статус та правове становище [1; 2, с. 19]; інші дослідники (А. М. Колодій, О. Ф. Скакун, Ю. С. Шемшученко та ін.) визначають правовий статус як сукупність прав, обов'язків фізичної особи [3; 4, с. 377; 5]. Ведучи мову про журналістів як фізичних осіб, учасників правовідносин, ми приєднуємося до позиції другої категорії вчених, де правовий статус визначається крізь призму його елементів.

Зауважимо, що нас цікавить саме адміністративно-правовий статус журналістів, що є різновидом правового статусу. Визначаючи сутнісне розуміння поняття «адміністративно-правовий статус», слід зазначити, що адміністративно-правовий статус визначається: 1) як комплекс певних суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідними суб'єктами адміністративно-правовими нормами [6, с. 194]; 2) права та обов'язки особи, встановлені законодавством, разом з обсягом та характером правосуб'єктності цієї особи [7, с. 33]; 3) сукупність прав та обов'язків, які встановлені законодавчими актами та гарантують участь громадян в управлінні справами держави, задоволення як особистих, так і публічних інтересів через державні органи самоврядування [8, с. 156]; 4) комплекс закріплених нормами адміністративного права прав та свобод особи, гарантій захисту цих прав та обов'язків [9, с. 272; 10, с. 76], проте всі в цілому характеризуються схожим тлумаченням. Тобто, адміністративно-правовий статус являє собою сукупність взаємопов'язаних та обумовлених прав, обов'язків та інших елементів (що будуть нами визначені надалі в дослідженні), що врегульовані нормами адміністративного права.

Перш ніж ретельно дослідити, що являє собою адміністративно-правовий статус журналіста, слід визначитися з розумінням категорії «журналіст». Відповідно до Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» (від 23 вересня 1997 року), журналістом є творчий працівник суб'єкта у сфері медіа, який на професійній основі збирає, отримує, створює, редагує, поширює й забезпечує підготовку інформації для медіа (п. 2 ч. 1 ст. 1) [11]. Тобто, методом від загального до окремого маємо змогу констатувати, що журналісту притаманні такі ознаки: він є творчою особистістю (тобто вміє створювати нові цінності, нове бачення, показувати різний світогляд); його творчість є професією; він є працівником будь-якого засобу масової інформації; отримує заробітну плату за свою професійну діяльність; до його функцій входить збір, аналіз, підготовка та поширення інформації.

Відповідно до зазначеного вище Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», журналіст як творчий працівник, що здійснює свою діяльність на професійній основі, має права та обов'язки, що, на нашу думку, складають ядро його адміністративно-правового статусу.

Зокрема, журналіст 1) має право:

- здійснювати фото-, відео-, аудіофіксацію, при цьому застосовувати різні технічні засоби;

- без перешкод заходити до приміщень суб'єктів владних повноважень, бути присутнім на відкритих заходах, що ними проводяться;

- бути прийнятими особисто керівниками суб'єктів владних повноважень у розумні строки;

- збирати інформацію в районі ведення бойових дій, зоні стихійного лиха чи аварії за умови пред'явлення відповідного посвідчення журналіста;

- опубліковувати зібрану інформацію під псевдонімом;

2) журналіст зобов'язаний:

- дотримуватися правил Кодексу етики українського журналіста;

- надавати широкому колу населення правдиву перевірену інформацію;

- дотримуватися вимог законодавства України у воєнний час;

- зберігати таємницю авторства за проханням осіб, що надають інформацію;

- відмовити керівнику у дорученні, якщо воно не може бути виконане без порушення закону тощо [11].

Також слід наголосити на обов'язках журналіста, що визначені в Кодексі професійної етики українського журналіста, а саме:

1) журналіст зобов'язаний:

- сприяти забезпеченню права громадян на одержання оперативної інформації;

- бути об'єктивним, коректним, відповідальним за свою професійну діяльність;

- уникати неповноти, неточностей чи викривлень інформації, які могли б завдати моральної шкоди честі та гідності людини;

- не має права вдаватися до протизаконних, некоректних способів одержання інформації, використовувати своє службове становище в особистих цілях;

- зобов'язаний уникати вживання образливих висловів, ненормативної лексики;

- сприяти зміцненню моральних та етичних засад суспільства, збереженню національних, культурних традицій, протистояти впливу культури насильства, жорстокості, порнографії тощо [12].

Зазначимо, що сучасні права та обов'язки журналіста дещо обмежені воєнним станом в Україні, проте, між іншим, роль журналіста в українському суспільстві досить велика, оскільки саме від журналіста залежить оперативне інформування населення про хід війни, оперативну обстановку в областях, обстріли тощо. На важливій ролі професійної діяльності журналіст вказує також й той факт, що значно посилена кримінальна відповідальність за втручання або перешкоджання в роботу журналіста.

Аналіз чинного законодавства України, що регламентує професійну діяльність журналіста, дає підстави виокремити гарантії діяльності журналіста. Так Закон України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», встановлює такі гарантії професійної діяльності журналіста: соціальний захист журналістів (охорона праці, заробітна плата, пільги за роботу з важкими / шкідливими умовами праці, медичне страхування або надання медичної допомоги, розслідування нещасних випадків серед журналістів, відпустки, пенсійне забезпечення, відрядження та порядок його оплати, пенсійне забезпечення тощо) [11]. Важливі гарантії з категорії саме соціальних, на нашу думку, це забезпечення захисту журналіста під час війни (дії воєнного стану), оскільки на сьогодні журналісти наділяються статусом цивільних осіб. Тобто, у випадку отримання поранення в зоні ведення бойових дій, полону, журналісти прирівнюються до цивільних осіб. На нашу думку, це положення необхідно удосконалити, оскільки до представників медіа можуть бути застосовані більш жорсткі умови тримання в полоні, жорсткіше насильство, оскільки в журналістів можуть бути прямі докази винуватості дій окупантів. Так зазначимо, що відповідно до Рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи «Про захист журналістів за умов конфліктів і тиску» журналісти, які працюють за умов конфліктів і тиску, повинні мати достатнє страхове забезпечення на випадок хвороби, тілесного ушкодження, репатріації або смерті. Засоби масової інформації (далі – ЗМІ) мають забезпечити, щоб страхування відбувалося до відправлення журналістів, які працюють у них, на небезпечні завдання [13]. Зазначені Рекомендації містять норму про те, що державна надзвичайна «Гаряча лінія» зв'язку, яку підтримує Міжнародний комітет Червоного Хреста (ICRC), виявилася безцінною в справі розшуку зниклих журналістів. Інші організації, наприклад, Міжнародна федерація журналістів (IFJ) і Міжнародна біржа зі свободи вираження поглядів (IFEX) мають свої дієві «Гарячі лінії», привертаючи увагу до випадків посягань на фізичну безпеку журналістів та їхні журналістські свободи [13]. Проте, сьогодні в складних умовах російсько-української війни

урядова «Гаряча лінія» належним чином не працювала, що свідчить про відсутність дієвих механізмів захисту представників медіа.

Ведучи мову про гарантії професійної діяльності журналістів як елементу їх адміністративно-правового статусу, слід зазначити, що важливі положення містяться в Роз'ясненні Міністерства юстиції України «Правові засади діяльності журналіста в Україні», від 4 жовтня 2010 р. Зокрема, даний нормативний документ встановлює такі гарантії діяльності журналіста в умовах війни:

- забороняється будь яке втручання у професійну діяльність журналіста та будь-який контроль за змістом поширюваної інформації, крім тих випадків, що стосуються Збройних Сил України та сил оборони України (їх дислокація, озброєння тощо);

- забороняється умисне перешкодження законній професійній діяльності журналіста та/або переслідування журналіста за виконання його професійних обов'язків;

- за умисне перешкодження законній професійній діяльності журналіста особи несуть юридичну відповідальність;

- професійна діяльність журналіста не може бути підставою для його арешту, затримання, а також вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених ним матеріалів та технічних засобів, якими він користується у своїй роботі [14].

Окрім досить широких прав, обов'язків та гарантій професійної діяльності журналіста в умовах воєнного стану, останні також несуть і юридичну відповідальність. Так підставою для настання юридичної відповідальності журналіста є вчинення кримінального (злочину) або іншого правопорушення. Також журналіст несе дисциплінарну відповідальність за порушення Кодексу професійної етики журналіста та законодавства, що регулює його діяльність.

Таким чином, зазначимо, що до елементів адміністративно-правового статусу журналіста в умовах воєнного стану належать: права й обов'язки (ядро адміністративно-правового статусу журналіста), гарантії діяльності журналіста та юридична відповідальність. Під адміністративно-правовим статусом журналіста в умовах воєнного стану ми пропонуємо розуміти сукупність взаємопов'язаних та взаємообумовлених прав та обов'язків, гарантій професійної діяльності журналіста, що врегульовані нормами адміністративного права та визначають сутність і характер діяльності журналіста в умовах війни, а також юридичну відповідальність.

Висновки. Сучасна професійна діяльність журналіста в умовах воєнного стану привертає увагу не лише українського суспільства, але й міжнародної спільноти. Утім, незважаючи на міжнародну увагу, міжнародні гарантії професійної діяльності журналіста, що стосуються його особистої безпеки, не реалізуються повною мірою, а норми, що регулюють реалізацію окремих елементів його адміністративно-правового статусу, є застарілими. Нами визначено, що в умовах воєнного стану журналісти користуються більш широкими правами, порівняно з довоєнним часом, проте й кількість обов'язків також значно розширилося, що обумовлено необхідністю не розповсюджувати інформацію про сили оборони України. Зроблено висновок, що сьогодні потребують свого

регулювання положення про гарантії особистої безпеки журналіста в зоні ведення бойових дій, надання йому особливого правового статусу, а не статусу цивільної особи. З цією метою доцільним вбачаємо переглянути механізм взаємодії України з Міжнародним Червоним Хрестом щодо безпеки журналістів.

У підсумку значимо, що сьогодні адміністративно-правовий статус журналіста в умовах воєнного стану є значно розширеним, існує досить потужна система юридичних гарантій щодо захисту та утвердження професійної діяльності журналіста, посилена кримінальна відповідальність за втручання в роботу журналіста, що свідчить про вагому роль журналіста у сучасному суспільстві. Водночас подальші перспективи досліджень вбачаються у дослідженні основних принципів, що стосуються захисту журналістів, які працюють в умов конфліктів і тиску, з метою виявлення недоліків та формування пропозицій з удосконалення чинного законодавства відповідно до вимог сьогодення.

Використані джерела:

1. Соціологія : навчальний посібник / В. В. Вербець, О. А. Субот, Т. А. Христюк. Київ : КОНДОР, 2009. 550 с.
2. Литвин І. І. Сутність поняття правового статусу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Т. 1. Вип. 38. С. 18-21.
3. Колодій А. М. Права, свободи і обов'язки громадянина в Україні : підручник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. Київ : Правова єдність, 2008. 129 с.
4. Скаун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2001. 656 с.
5. Юридична енциклопедія : в 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 1998. URL : <http://cycolp.com.ua/content/view/full/1350/58/1/12/#18736>.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у двох томах : Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). Київ : Юридична думка, 2004. 584 с.
7. Галунько В. М. Адміністративна відповідальність іноземців та осіб без громадянства в Україні : дис. ... канд юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2010. 180 с.
8. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. 668 с.
9. Ківалов С. В. Адміністративне право України : навчально-методичний посібник / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. Вид. друге, перероб. і доп. Одеса : Юридична література, 2002. 312 с.
10. Нікуліна А. Г. Адміністративно-правовий статус органі досудового розслідування Національної поліції України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2017. 241 с.
11. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста : Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. *База даних (БД) «Законодавство України». Верховна Рада (ВР) України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 10.01.2024)
12. Кодекс професійної етики українського журналіста, прийнятий на X з'їзді Національної спілки журналістів України (квітень 2002 року). *Спілка журналістів України : сайт*. URL : <https://nsju.org/spilka/dokumenty/#1642060895505-0c2d8311-e930>. (дата звернення: 10.01.2024)

13. Про захист журналістів за умов конфлікту і тиску : Рекомендації N R (96) 4 Комітету міністрів Ради Європи від 03.05.1996 № 994_734. База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_734#Text. (дата звернення: 12.01.2024)

14. Правові засади діяльності журналістів в Україні : роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2010 № 0062323-11. База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>. (дата звернення: 11.01.2024)

References:

1. Sotsiologhiia : navchalnyi posibnyk (2009) / V. V. Verbets, O. A. Subot, T. A. Khrystiuk (Eds.). Kyiv : KONDOR. [in Ukrainian].

2. Lytvyn, I. I. (2016) *Sutnist poniattia pravovoho statusu. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu - Uzhgorod Scientific Bulletin, vol. 1, issue 38, 18-21.* [in Ukrainian].

3. Kolodii, A. M. (2008) *Prava, svobody i obov'iazky hromadianyna v Ukraini : pidruchnyk* / A. M. Kolodii, A. Yu. Oliinyk (Eds.). Kyiv : Pravova yednist. [in Ukrainian].

4. Skakun, O. F. *Teoriia derzhavy i prava : pidruchnyk*. Kharkiv : Konsum, 2001. 656 s. [in Ukrainian].

5. Yurydychna entsyklopediia : (Vol. 1-6; Vol. 6.) (1998) Redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (Ed.) et al. Kyiv : Ukr. entsykl. URL : <http://cycolp.com.ua/content/view/1350/58/1/12/#18736>. [in Ukrainian].

6. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichni kurs : pidruch. : u dvokh tomakh : (Vol. 1-2; Vol. 1.) (2004) *Zahalna chastyna* / Red. kolehiia: V. B. Aver'ianov (Ed.) et al. Kyiv : Yurydychna dumka. [in Ukrainian].

7. Halunko, V. M. (2010) *Administratyvna vidpovidalnist inozemtsiv ta osib bez hromadianstva v Ukraini. Candidate`s thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].

8. *Vykonavcha vlada i administratyvne pravo (2002)* / V. B. Aver'ianov (Ed.). Kyiv : Vydavnychi Dim «In-lure». [in Ukrainian].

9. Kivalov, S. V. (2002) *Administratyvne pravo Ukrainy : navchalno-metodychnyi posibnyk* / S. V. Kivalov, L. P. Bila (Eds.). Vyd. druhe, pererob. i dop. Odesa : Yurydychna literatura. [in Ukrainian].

10. Nikulina, A. H. (2017) *Administratyvno-pravovyi status orhani dosudovoho rozsliduvannia Natsionalnoi politsii Ukrainy. Candidate`s thesis*. Sumy. [in Ukrainian].

11. Pro derzhavnu pidtryмку media, harantii profesiinoi diialnosti ta sotsialnyi zakhyst zhurnalista : Zakon Ukrainy vid 23.09.1997 № 540/97-VR (1997). *Baza danykh (BD) «Zakonodavstvo Ukrainy». Verkhovna Rada (VR) Ukrainy.- Database (DB) "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada (Verkhovna Rada) of Ukraine*. N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. [in Ukrainian].

12. Kodeks profesiinoi etyky ukrainskoho zhurnalista, pryiniaty na Kh zizdi Natsionalnoi spilky zhurnalistiv Ukrainy (kviten 2002 roku) (2002). *Spilka zhurnalistiv Ukrainy : sait - Union of Journalists of Ukraine: website*. N. p. URL : <https://nsju.org/spilka/dokumenty/#1642060895505-0c2d8311-e930>. [in Ukrainian].

13. Pro zakhyst zhurnalistiv za umov konfliktu i tysku : Rekomendatsii N R (96) 4 Komitetu ministriv Rady Yevropy vid 03.05.1996 № 994_734. (1996) *Baza danykh (BD) «Zakonodavstvo Ukrainy». Verkhovna Rada (VR) Ukrainy.- Database (DB) "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada (Verkhovna Rada) of Ukraine*. N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_734#Text. [in Ukrainian].

14. Pravovi zasady diialnosti zhurnalistiv v Ukraini : roz'iasnennia Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 04.10.2010 № 0062323-11. (2010) Baza danykh (BD) «Zakonodavstvo Ukrainy». Verkhovna Rada (VR) Ukrainy.- Database (DB) "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada (Verkhovna Rada) of Ukraine. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.01.2024

Nitsevych O., Senior Lecturer at the Department of Legal Linguistics of the National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF A JOURNALIST UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL

The article examines topical issues of the administrative and legal status of a journalist under martial law. The national and international legislation regulating the implementation of the administrative-legal status of a journalist is analyzed. It was emphasized that despite the international attention, the international guarantees of the journalist's professional activity concerning his personal safety are not fully implemented, and the norms regulating the implementation of certain elements of his administrative and legal status are outdated. The elements of the administrative-legal status of a journalist in the conditions of martial law are determined, to which it is proposed to include: rights and obligations, guarantees of activity, legal responsibility. The author's understanding of the concept of the administrative-legal status of a journalist in wartime conditions is proposed, which is defined as a set of interconnected and mutually conditioned rights and obligations, guarantees of a journalist's professional activity, which are regulated by the norms of administrative law and determine the essence and nature of a journalist's activity in wartime conditions, as well as legal responsibility. The elements of the administrative-legal status of a journalist under martial law are established: rights and obligations (the core of the administrative-legal status of a journalist), guarantees of a journalist's activity and legal responsibility. The priority directions for improving the administrative and legal status of a journalist under martial law are outlined. It was concluded that today the provisions on guarantees of personal safety of journalists in the war zone, giving them a special legal status, and not the status of a civilian, need to be regulated. To this end, we consider it expedient to review the mechanism of interaction between Ukraine and the International Red Cross regarding the safety of journalists.

Keywords: rights, obligations, guarantees, legal responsibility, administrative and legal status, martial law.